

આના નિવારણ માટે યોગ્ય ઉનાળાની માવજત ખૂબ જરૂરી છે.

ઉનાળામાં રહેઠાણ (Housing Management)

1. છાંયો અને હવામાં વહેંચાણ

- શેડ ખુલ્લો અને હવાવાળો હોવો જોઈએ
- છત ઉપર સફેદ રંગ અથવા ઘાસ-ફૂસનો ઉપયોગ કરવો
- પશુને સીધો સૂર્યપ્રકાશ ન પડે એ જરૂરી

2. શેડની દિશા

- શેડ પૂર્વ-પશ્ચિમ દિશામાં હોય તો સૂર્યપ્રકાશ ઓછો પડે છે

3. ફ્લોર વ્યવસ્થા

- ફિસલન વગરનો, સુકો અને સાફ ફ્લોર
- ગરમીમાં પાણી છાંટવાથી ફ્લોર ઠંડો રાખી શકાય

પાણી વ્યવસ્થાપન (Water Management)

ઉનાળામાં પાણી દૂધાળ પશુ માટે સૌથી મહત્વપૂર્ણ પોષક તત્વ છે.

- પશુને 24 કલાક સ્વચ્છ અને ઠંડું પાણી ઉપલબ્ધ હોવું જોઈએ
- ગાયને દિનમાં 60-80 લીટર અને ભેંસને 80-100 લીટર પાણી જોઈએ
- પાણીના ટાંકા છાંયામાં રાખવા
- દિવસમાં 3-4 વખત પાણી પીવાની તક આપવી

👉 પૂરતું પાણી મળે તો દૂધ ઉત્પાદન નોંધપાત્ર રીતે જળવાઈ રહે છે.

ઉનાળામાં ખોરાક વ્યવસ્થાપન (Feeding Management)

1. લીલો ચારો

- સવાર વહેલી કે સાંજે ચારો આપવો
- મકાઈ, જવાર, બાજરી, લુસર્ન, ઘાસ ચારો ઉત્તમ
- ચારો તાજો અને ફૂગમુક્ત હોવો જોઈએ

2. સૂકો ચારો

- ઘાસ, ઘઉંનો ભૂસો, પાળિયું
- સૂકો ચારો ભીનો કરીને આપવાથી ખોરાક લેવાય વધારે છે

3. સંકેન્દ્રી આહાર (Concentrate Feed)

- દૂધ ઉત્પાદન પ્રમાણે દાણ આપવો
- વધારે પ્રોટીન અને એનર્જી ધરાવતો દાણ
- નાના ભાગમાં વહેંચીને આપવો

4. ખનિજ મિશ્રણ અને મીઠું

- ઉનાળામાં ખનિજ અને ઇલેક્ટ્રોલાઇટ્સ ખૂબ જરૂરી

- દરરોજ મિનરલ મિશ્રણ આપવું
- મીઠાની લિક (Salt lick) રાખવી

હીટ સ્ટ્રેસ ઘટાડવાના ઉપાયો

- દિવસમાં 2-3 વખત પશુ પર પાણી છાંટવું
- ભેંસ માટે કુંડ કે પાણી ભરેલો ખાડો લાભદાયક
- ફેન, ફૂલર અથવા ફોગરનો ઉપયોગ
- ભીડ ટાળવી

સ્વચ્છતા અને આરોગ્ય કાળજી

- શેડ અને આસપાસ સ્વચ્છ રાખવું
- માખી, મચ્છર અને જીવાત નિયંત્રણ
- નિયમિત રસીકરણ અને ડીવોર્મિંગ
- થન અને ખૂરાની નિયમિત સફાઈ

દૂધ દોહન વ્યવસ્થાપન

- સમયસર અને શાંતિપૂર્ણ દોહન
- દોહન પહેલાં થન ધોવું
- દોહન પછી થન ડિપિંગ
- ગરમીમાં દોહન વહેલી સવારે અને મોડા સાંજે કરવું

પશુપાલક માટે ખાસ સૂચનો

- પશુના વર્તન પર નજર રાખવી
- ખોરાક ઓછો લેતો હોય તો તરત કારણ શોધવું
- અફવા કે દેશી ઉપચાર પર આધાર ન રાખવો
- વેટરનરી સલાહ નિયમિત લેવી

